

ฉบับที่ 25,027 วันเสาร์ที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2561 หน้า 12

มือ เท้า ปาก โรคติดต่อของเด็กเล็ก

หมอรวมๆ
ไขปัญหา
สุขภาพ

โรคมือ เท้า ปาก เป็นโรคที่พบบ่อยในเด็กเล็กโดยเฉพาะในที่มีเด็กอยู่รวมกันมาก ๆ และเนื่องจากเด็กเล็กยังมีภูมิคุ้มกันที่ยังไม่สมบูรณ์ ทำให้เด็กเล็กเมื่อติดเชื้อมีโอกาสเกิดโรคที่มีความรุนแรงสูงขึ้น ยิ่งในช่วงเปิดเทอมแบบนี้ความเสี่ยงที่จะเกิดการแพร่ระบาดของโรคก็จะ

มีมากขึ้น อย่างไรก็ตามทางด้านผู้ปกครองก็ควรจะระมัดระวังด้วยเช่นกัน เพราะว่าโรคนี้ไม่เป็นแต่เฉพาะเด็กเล็กเท่านั้น ในเด็กโตหรือแม้แต่ผู้ใหญ่ก็สามารถเป็นได้เช่นกัน

โรคมือ เท้า ปาก เกิดจากเชื้อเอนเทอโรไวรัสซึ่งมีหลากหลายสายพันธุ์ เพราะฉะนั้นในแต่ละปีสายพันธุ์ที่ระบาดก็จะแตกต่างกัน แต่เชื้อที่แรงที่สุดคือเชื้อ เอนเทอโรไวรัส 71 โดยสามารถติดต่อได้จากการสัมผัส เช่น น้ำลาย สารคัดหลั่ง รวมถึงอุจจาระ อาการของโรคนี้แรกเริ่มอาจไม่รุนแรงมาก โดยมีอาการดังนี้ มีไข้ เจ็บปาก ทานอะไรไม่ค่อยได้ น้ำลายไหล มีแผลในปากคล้ายร้อนใน มีผื่นเป็นจุดแดง ๆ หรือตุ่มน้ำใสบริเวณฝ่ามือ ฝ่าเท้า ซึ่งอาจขึ้นตามลำตัว แขน และขาได้เช่นกัน อาการของโรคจะหนักในช่วง 2-8 วันแรก จากนั้นจะค่อย ๆ ทุเลาลงและหายเองได้ในเวลา 1 สัปดาห์ แต่สิ่งที่น่ากลัวสำหรับโรคมือ เท้า ปาก คือเด็กบางคนอาจจะมีอาการที่รุนแรงมากขึ้น เช่น มีอาการสมองอักเสบ ซึ่งเด็กจะมีอาการซึมลง มีอาการชัก หรือกระตุกที่มือและเท้า มีอาการของน้ำท่วมปอด

นอกจากนี้ยังมีอาการติดเชื้อที่กล้ามเนื้อหัวใจทำให้มีอาการของหัวใจวาย โดยเด็กจะมีอาการหอบหรือหายใจเร็วมากขึ้น หากเด็กมีอาการเหล่านี้ควรรีบพาไปพบแพทย์ทันที

ปัจจัยที่ทำให้โรครุนแรงขึ้นคือ

1. เชื้อเอนเทอโรไวรัส 71 หรือ EV 71

2. ขึ้นอยู่กับภูมิคุ้มกันของผู้ป่วยที่มีมากหรือน้อย

3. ปริมาณเชื้อที่ได้รับ

ด้วยความที่โรคนี้เกิดจากเชื้อไวรัสที่หลากหลายสายพันธุ์ และยังไม่มียารักษาหรือฆ่าเชื้อไวรัสโดยตรง รวมถึงยังไม่มียาป้องกัน ฉะนั้นการรักษาจะเป็นการรักษาตามอาการ เช่น หากเด็กเจ็บคอทานข้าวไม่ได้ แพทย์ก็จะให้ยาพ่นที่คอ เพื่อให้เด็กสามารถทานข้าวได้มาก

ขึ้น ถ้ามีไข้สูงก็ให้ยาลดไข้ ถ้ามีภาวะแทรกซ้อนก็ต้องรับรักษาตัวในโรงพยาบาล

วิธีการป้องกันโรคมือ

เท้า ปาก ที่ดีที่สุดคือ

1. แยกผู้ป่วยที่เป็นโรค เพื่อป้องกันการสัมผัสกับเด็กคนอื่น

2. เด็กและผู้ใหญ่ทุกคนควรหมั่นล้างมือเพื่อป้องกัน

การแพร่เชื้อ

3. หมั่นทำความสะอาดของเล่นหรือของใช้เด็กทุกชิ้น และล้างให้แห้ง

4. ระมัดระวังสุขอนามัยและสิ่งแวดล้อมของเด็ก ไม่ว่าจะเป็นน้ำดื่มหรืออาหาร

5. ฝึกนิสัยกินร้อน ช้อนกลาง ล้างมือ ให้กับเด็ก

6. ไม่ควรให้เด็กที่ป่วยโรคมือ เท้า ปาก ไปโรงเรียนจนกว่าจะหายเป็นปกติ ซึ่งโดยปกติประมาณ 1 สัปดาห์

7. ควรระวังการปนเปื้อนของเชื้อในอุจจาระ หลังเปลี่ยนผ้าอ้อมเด็กควรล้างมือด้วยน้ำสบู่ และเช็ดมือให้แห้ง

8. ทำความสะอาดห้องน้ำและล้างมือ หลังทำธุระเสร็จเรียบร้อยด้วยสบู่

9. ช่วงที่มีการระบาดของโรคไม่ควรปล่อยให้บุตรหลานอยู่ในที่ที่มีเด็กรวมกันมาก ๆ เพราะอาจเสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสจากเด็กคนอื่น

หากว่าเชื้อไวรัสตัวไหนเคยระบาดมาแล้วครั้งหนึ่ง เชื้อไวรัสสายพันธุ์นั้นก็จะมีระบาดไปอีกสักระยะ เพราะฉะนั้นการระบาดอาจจะเป็นในลักษณะปีเว้นปี หรือปีเว้นสองปี โรคมือ เท้า ปาก นั้นอาจจะเป็นโรคที่เกิดขึ้นกับเด็กแต่ผู้ใหญ่เองก็สามารถที่จะติดเชื้อนี้ได้เช่นกัน สิ่งที่เราเชื่อกันว่าผู้ใหญ่มีภูมิคุ้มกันที่มากและเพียงพอ นั้น ไม่ได้ถูกต้องเสมอไป หากวันใดภูมิคุ้มกันหมดไป หรือมีเชื้อสายพันธุ์ใหม่เกิดขึ้น ก็สามารถเป็นโรคนี้ได้ เช่นเดียวกัน เพียงแต่ว่าอาการจะไม่รุนแรงเท่ากับเด็กเล็กหรืออาจจะไม่มีอาการอะไรเลย จริง ๆ แล้วผู้ป่วยโรคนี้ส่วนใหญ่จะเป็นแบบไม่แสดงอาการส่วนคนที่แสดงอาการจะเป็นแค่ส่วนน้อยเท่านั้น ยิ่งผู้ป่วยที่มีภาวะแทรกซ้อนยิ่งพบน้อยลงไปอีก.

อ.ดร.อุ.ว.อุ.พ.ร. อภิวัฒน์ นกุล

ภาควิชาพยาธิวิทยา

คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล